

Místo toho Egypťané po následující dvě století zažívali vládnutí plné intrik a bojů o následnictví, což mnohdy vedlo k tomu, že různým částem země ve stejnou dobu vládli dva, tři, a někdy dokonce čtyři panovníci. Občas se objevil silný vůdce, jako např. libyjský panovník Šešonk, který založil 22. dynastii, to však nastalo až přibližně v roce 945 př. Kr., více než 200 let po smrti Ramesse III., a taková období neměla dlouhého trvání.

...

Osm faraónů, kteří následovali po faraónu Ramessovi III., nesli všichni jméno Ramesse (IV. až XI.), a v době jejich vlády se situace v Egyptě neustále zhoršovala. První dva králové, Ramesse IV. a V., byli na trůnu dohromady jen deset let a nevykonali toho mnoho, co by stálo za zmínku.⁶

Kolem smrti druhého z nich, Ramesse V., se vznášejí otazníky, poněvadž se možná stal obětí další pohromy, totiž nemoci, která mohla s pádem doby bronzové souviset. Na jeho obličejích byly stále patrné jizvičky, což vedlo k hypotéze, že kolem roku 1140 př. Kr. mohl zemřít na neštovice, což možná potvrzují texty se zmínkami, že pro něj a další členy jeho rodiny byly vykopány nové hrobky. Kopáči, kteří tyto hrobky hloubili, pak „na faraónovy náklady“ (tj. za plnou mzdu) dostali na měsíc volno a do Údolí králů poté nikdo šest měsíců nesměl, snad ve snaze o karanténu.⁷

Egypt za vlády Ramesse V. nadále ovládal měděné doly v Timně na Sinajském poloostrově, Ramesse V. je však posledním egyptským panovníkem, jehož jméno se v této oblasti našlo. Podobně je jeho následník, Ramesse VI., posledním faraónem, jehož jméno se našlo v tyrkysových dolech v Sarabit el-Chádím, rovněž na Sinaji. To se obvykle interpretuje tak, že Egypťané přibližně před rokem 1140 př. Kr.

⁶ Viz Butzer 2012, s. 3634–3635; Mushett Cole 2016, s. 47–48; Dodson 2019, s. 2. K Ramessovi IV. obecně viz Clayton 1994, s. 166–167; Eyre 2012, s. 121–123; Snape 2012, s. 413; Mushett Cole 2016, s. 48–49.

⁷ Viz Cline 2021, s. 150–151, vč. odkazů.

ztratili kontrolu nad územím jižní Levanty a/nebo se z něj téměř úplně stáhli.⁸ Je zajímavé, že na podstavci malé bronzové sošky nalezené Chicagskou expedicí ve 30. letech 20. století v Megidu je vyryta kartuše Ramesse VI. a často se uvádí jako důkaz, že kanaánské Megido nebylo až do této doby dobyté. O kontextu sošky však panují pochybnosti a nelze ji jako doklad v žádné takové debatě použít.⁹

Když Ramesse VI. v roce 1133 př. Kr. zemřel, dělníci, kteří stavěli jeho hrobku v Údolí králů nedopatřením zasypali vedlejší hrobku Tutanchamonovu, kterou tak objevili Howard Carter a lord Carnarvon až roku 1922. Po Ramessovi VI. usedl na trůn jeho syn Ramesse VII. O jeho vládě mnoho nevíme, avšak texty z období deseti (či méně) let, kdy vládl, naznačují, že cena obilí prudce stoupla a ekonomika byla nestabilní.¹⁰

Podobné problémy se nevyhnuly ani dalšímu panovníku, Ramessovi X., který nastoupil po pouze jednoleté vládě Ramesse VIII. (syna Ramesse III.), ten byl v době, kdy se stal faraónem již starší. Ramesse IX. vládl osmnáct let (asi 1126–1108 př. Kr.), během nichž se potíže stupňovaly, konkrétně šlo o vykrádání hrobek, hladomor a útoky cizinců poblíž vesnic dělníků v Dér el-Medíně. Pravděpodobně v tuto dobu ztratil Egypt poprvé nadvládu nad Horní Núbíí a jejími zlatými doly. Je rovněž možné, že za vlády Ramesse IX. došlo k rozdělení moci nad Egyptem, což předznamenalo vývoj v dalších staletích.¹¹

⁸ K Ramessovi V. obecně viz Grimal 1988, s. 287–288; Clayton 1994, s. 167; Snape 2012, s. 413, 423; Mushett Cole 2016, s. 50; též dříve Cline 2021, s. 150–151. K dolům na Sinaji a egyptské nadvládě viz Grimal 1988, s. 288; Clayton 1994, s. 168; Snape 2012, s. 414–415; Weinstein 2012, s. 173; Mushett Cole 2016, s. 49–52. Ke stažení Egypťanů viz dále např. Bunimovitz a Lederman 2014, s. 252–253.

⁹ Viz nyní další diskuse a starší odkazy in: Cline 2020, s. 185–186, 200 a obr. 31; též Snape 2012, s. 415; Mushett Cole 2016, s. 51.

¹⁰ Viz Grimal 1988, s. 288–289; Clayton 1994, s. 168–169; Chew 2007, s. 90; Snape 2012, s. 414; Mushett Cole 2016, s. 52–53.

¹¹ Viz Grimal 1988: s. 289–290; Clayton 1994, s. 169–170; Eyre 2012, s. 134, 137, 139; Snape 2012, s. 415; Mushett Cole 2016, s. 53–55; Dodson 2019, s. 4–7. K možné ztrátě Núbie v této době viz Mushett Cole 2016, s. 63; viz nyní též Muhs 2022, s. 204.